

אף לשעירבה לאסיר את שתיין קאמאר ט' ואם תאמר כמה שמשתי אף לשעירבה להחיר קאמאר אבא דשתיין מותרות ט' ע"ל הנה דאמר רב אף לשעירבה והוא דוגמתה דלא שאל ונשחק ח"א בר רב כיוונתו ג"כ אם הכוונה לאסור או להחיר :

ועי' חולין (דף ק"ג ע"א) ר' ששת מלח ליה גרמא גרמא חרי מ"ט לא משום דפריש מהאי ובלע האי חד נמי פריש מהאי גיסא ובלע האי גיסא אלא לא שאל עכ"ל הגמ' וס' בהנחה הטובה להקל וכן כחצו החז' שם אלא ל"ש ומוחר בכל ענין ט' עכ"ל וא"כ יש משום סיוע לכאורה לשיטת רש"י דהך דחולין (דף מ"ו ע"ב) דסי' אלא ל"ש וכשירה :

ב"ר קעמ) א"ר א"ר. בזכרונ' שראיתי מובא בשם הרמ"ע משאט ז"ל דכל היכא דאמר הש"ס אלא אימא אין הכוונה שחור בו ממאמר הראשון רק הטובה שחומר הש"ס הוא רק מפרש את המאמר הראשון ומאמר הראשון לעולם במק"ע ופי' בזה דהך דעבר ארס עבירה ושנה בה הותרה לו ופריך הותרה לו ס"ד ומשי' אלא אימא נעשית לו כהיתר והטובה דלד התנגדות הקדושה הוא סתום בפני הגמטה הישראלית ורק ע"י הרגל החזק חלילה נפתח ויחיר לו האר הוא צבתינה המתייחסת לעבירה ההיא כטעם בל לעמא שוחחין לו וחסר הותרה לו שחמלה היתה העבירה וצחינה סהומה לפניו וא"כ הותרה ונפתחה ובהיותה נפתחת מחילה נעשית לו כהיתר ופי' עוד בזה דהך דשבת (דף י"ד ע"א) האוחז ס"ת ערום נקבר ערום ס"ת ערום ס"ד ט' אלא אימא ערום בלא אוחז מלוה והייט דמכל מלוה נעשה לבוש להקמה וכח"ש דקד לבשתי וילבישתי ואם אוחז ס"ת ערום א"ו נקבר ערום בלי לבוש באמת כמשמעות תיבת ערום והייט שחבר הלבוש מאימה המלוה וכן בזכרונ' שפי' עוד בזה דהך דברכות (דף מ"ו ע"א) שבר טולס ס"ד אלא אימא נוחנין לו שבר כנגד כולם ואין בזכרונ' נוף הפי' וגם אין בזכרונ' אנה ראיתי כ"ו בשמו [אשוב ראיתי בשליה בחלק השבע"ט ככלל לשונות סגיות אות ס' פרך ס"ר א"ר שהביא כן בשם הרמ"ע בם עשרה מאמרות מאמר חיקור דין פ"ח ע"ש שהביא ביאור דהך דשבת (דף י"ד ע"א) בשעי' ממה שכתבתי ונוף הס' עשרה מאמרות אין בידי לעיין ט'] :

ועי' כס' שטות אליהו ברכות שפי' ג"כ דהך דברכות (דף מ"ו ע"א) שם חששה וארון מלטרפין כ' וארון גברא הוא כ' אלא חששה נראין כעשרה מלטרפין ע"ש דפי' דהארון הי' תשעה נראין כעשרה בחדו ע"ש ועד"ז ראיתי ג"כ באחד מספרי החיד"א ז"ל שפי' דהך דעירובין (דף ס"ה ע"א) יכולי לפטור את כל העולם טלו מן הדין כ' שאל' שמעי נא זאת עני' ושכורת ולא מיין מתייב שיכור וקחון מקח כ' כללו של דבר הרי הוא כפיקח לכל דבריו אלא שפטור מן החפלה מאי יכולי לפטור דקאמר נמי מדין חפלה ופי' ז"ל דלעולם המאמר הראשון נטון כמשמעו וזה ע"פ ש"ס עירובין (דף מ"א ע"ב) ג' דברים מעבירין את האדם על דעתו ועל דעת קטן ע"ס ורוח רעה ודקדוק עניות למאי ג"מ למיבטי רחמי עלייהו ולפי"ז כיון דכתיב שמעי נא זאת עני' א"כ הרי עניות מעביר את האדם על דעת קטן וא"כ יש לאדם התנגלות על כל תשאו' אלא דהא קאמר בגמ' למאי ג"מ למיבטי רחמי עלייהו וא"כ יש עליו דין עכ"פ על מה שלא התפלל ע"ז אלא דכיון דאמר קרא נמי ושכורת ולא מיין וקטור הרי פטור גם מחפלה וא"כ שוב גם על החפלה אין כאן דין ונמלא דע"י שפטר-מדין חפלה שוב הן נפטרין מן הדין לגמרי ושפיר קאמר סתמא יכולי לפטור את כל העולם מן הדין ומסיק דמדין חפלה קאמר והייט דע"י הפטור מדין חפלה נפטרין מה"ד לגמרי עכ"ד דפח"ח :

ובן אמרתי בעני' דמאמר הוה דמ"ה איש שבתא דכולא שאל רמזו עד"ז בש"ס דין בברכות (דף מ"ו ע"ב) שם א"ר אחי שנים ישבה מלטרפין א"ל ר"י ושבת גברא היא אלא א"ר אחי שני מ"ה המחדרין זה את זה כהלכה מלטרפין והייט דר' אחי אמר באמת שנים ושבת ודיבר בלשון חכמה ובהך

דעירובין (דף כ"ג ע"ב) ר' אבהו כי אי משתעי בלשן חכמה ט' וכדברי הגר"א ז"ל אהך דפי' וארון ע"ש בשטח א"ל ודי' הי' טונת ר' אחי אשכים שם במדרגת שבת ודייט תלמודי חכמים דהם שבתא דכולא שאל [והך דמחדרין ז"ל מובא א"ל ג"כ א"ך רמזו במאמר שנים ושבת והדברים ארוכים א"ל וארמ' וע"ע חפלה (דף כ"ז ע"ב) חגי חנא קמי' דר' נחמן החתפלה מרחיק ד' אמות ומשחין ט' א"ה קדשתינה לכלה שבי' דהרדעא חגי יסאה ט' הרי דהני יסאה חתם מרחיק ואעפ"כ אין מאמר מרחיק בטל לגמרי דכח דהי' אמר שם שאלו תלמידיו את ר' וכלי כמה הארכת ימים אמר להם מימי לא השתנתי מים בתוך ד' אמות של חפלה ובתנאי לא השתנתי ט' ואפי' היכא שם הישר נמור כען ששאל כדי הילוך ד' אמות עכ"ל הרי דמדת חסידות הוא מיהא שלא להסתין בתוך ד"א של חפלה ונמלא מאמר מרחיק ק"ס לענין הדות חסידות וע"ע בהקדמה ס' שומר אמונים שהביא דהך דביק (דף ל"ט ע"ב) שר חש' שגמ' ר' יעקב תגלס ח"ג ר' יעקב מאי עבדיה' אלא אימא ר' יעקב אמר משלס ח"ג וז' יש בלשון ר' יעקב משלס סוד נספר עכ"ל ומוה חרון ותקש על כל אלא אימא שגמ' וכל כיוצא בזה שחומר הראשון במקומו שמוזר וכל דברי חכמים אמת ולמד ואין דבר מדבריהם לבעלה חלילה [וע"ע ברכות (דף י"ג ע"ב) א"ר נתן ט' על לבבך בעמידה על לבבך ס"ד אלא אימא עד על לבבך בעמידה וברש"י אפי' לבי' דאמר ששקן במלאתן וקירין ומלכין וקירין מודין הם שזריך לעמיד במקום אחד עד המקרא הזה לפי שער כאן מלות טונה (בד"ל לר' אליעזר שם (דף י"ג ע"א מקרא) עכ"ל וז"ל גם כאן דר' נתן אמר באמת על לבבך בעמידה והי' משתעי בלשון חכמה כי הך דר' אבהו והיתה טונת דמ' שזריך להאמר על לבבך הייט מה שזריך שיהיה באמירתו כוונת הלב אומה האמירה לריבה להיות בעמידה וממילא נפיק דער על לבבך בעמידה כיון דער כאן מלות טונה ודוק'] :

ועי' בברכות שם (דף כ"ג ע"א) חגי אידך הנכנס לביה"כ קטע חילך חפלי' ברחוק ד' אמות ט' דברי כ"ש ובה"א אימון בידו ונכנס ר"ע אומר וארון בנגדו ונכנס בנגדו ס"ד זמנין משחלי להי' ונפלי אלא אימא וארון בנגדו ובידו ונכנס עכ"ל הגמ' וגרסה פשוט גם כאן דאין כוונת הגמ' להגיה הברייתא רק דבברייתא הי' כתוב שפיר רע"א וארון בנגדו ונכנס וכונת הברייתא דר"ע להוסיף ארבי' אחי דבה"א וארון בידו ט' ואחי ר"ע להוסיף דמלכד די דכ"ה לריך לאחור עוד בנגדו והייט שיאמו בנגדו וידו וכדמפרש הש"ס או דר"ע א"כ ט"ס קלי דאומה האמירה שאמרו ב"ה וארון בידו ט' לריך שח"י אחיה האל בנגדו הייט שיאמו בידו בנגדו ובכל ודיברה הברייתא בלשון קרה וסמכה על המעיין שלא יטעה להבין דהך דר"ע הוא מימרא באפי' נפשי' ודי בנגדו למד דאין ה"א כלל למד כן וכדמחמה הש"ס באמת בנגדו ס"ד זמנין משחלי כ' וע"כ דיברה הברייתא בלשון קרה כע"ס לעולם ישנה אדם דהך קרה וסמכה על המעיין שיבין הטובה דדברי ר"ע דנשט בזה ב"ה לאוסי' ארבי' הוא דאחי ובכל ורק שדורות אחרונים מן הברייתא שנתמעטו הלכות יואר שכל דור נתמעטו הלכות גם בימיו הש"ס וכמו שאמרו ז"ל על עולם אס הראשונים כמלאכים ט' שבת (דף ק"ג ע"ב) ובעירובין (דף כ"ג ע"א) לכן של ראשונים כפחמו של אילס לכן של אחרונים כפחמו של היכל ט' ע"ש עוד מאמרים בזה וע"כ חשו בזמן ייסוד הש"ס שחא יטעה איזה מעיין לתשוב דמימרא דר"ע מימרא באפי' נפשי' היא וע"כ פירש הש"ס דא"ל למד כן דבנגדו ס"ד ט' אלא אימא אימון בנגדו ובידו ונכנס הייט דבנגדו דאמר דר"ע הטובה בנגדו ובידו אלא דידו לא הולך לפרש כיון דכבר אימאמר זה בדברי ב"ה ור"ע לאוסי' אידו דכ"ה הוא דכ"ה להוסיף גם בנגדו ובכל כולל ע"כ פ"ס :

וכו' נראה עוד שם (דף כ"ה ע"א) א"ר הוה שבת ונכנס בתפילין לביה"כ מניח ידו עליהן עד שינמור עד שינמור ס"ד אלא כדאמר ר' נחמן בר יצחק עד שינמור עמיד ראשון ונראה ג"כ דאין הטינה להגיה רק דר' הוה דיבר בלשון קרה ויחיה

רק בלוי וטבל במיתה בידש וזילס בידש חזים פיס מ"ח כשס הירשלאי דעכל קריו קודש וכאזי רק להעיר :

ועי' כלל קב"ט שהבחיז ראויה דבוח דאיסור מיקרי עומאה וא"כ י"ל טוונה ראב"י בששיטתו באחרו מפני שאכלין בה דברים טמאים וכוונתו דברים אסורים ומוכן ממילא הטונה אשכל דאין לך איובל איסור במיתה בידש רק ג' איובל טבל ועמא וור שאכלו תרומה כמובאר בשנהדרין (דף פ"ג ע"א) ותרומה לא מיקרי דבר טמא דלדרכה קודש היא וא"כ ממילא טוונתו אשכל אלא דהש"ס פירש יותר ואמר דברים טמאין ס"ד כ"ו וכו' יש לפרש ג"כ רק דע"ז (דף ל"ז ע"א) שמואל אומר זליפתן של כלים טמאין אישבתן אפי' כ"ע אובלי טהרות נינהו אלא זליפתן של כלים אסירין ו"ל דשמואל אומר באמת טמאין וטוונתו אסירין וכדמליתו בכמה דוכתי דאיסור מיקרי עומאה וכמו שהבאתי בכלל הגיל וע"כ לא חס שמואל לדרקק ביה והש"ס פירש יותר דאין הטונה טמאין ממא דאטו כ"ע אובלי טהרות נינהו אלא הטונה אסירין וכן ק"ל דכמוכח (דף כ"ח ע"ב) מ"ד נאמן הפיעוק לימור כך אחר לי אבא משפחה וזו סתירה משפחה א טמאה טהרה וטמאה ס"ד אלא משפחה וזו כשריה ומשפחה וז פסולה ו"ל ג"כ דהכרייתא שגאה באמת טהרה בטמאה וקראת לפסולת והבשר טהרה וטמאה וכדמליתו כן ג"כ בכמה דוכתי וכמו שהארכתי בכלל הגיל שם והש"ס פירש יותר ואמר טהרה וטמאה ס"ד ט"ו :

ועי' שנה (דף ו' ע"ב) אומר מ"ד אש הולא והכנים בשונג חייב חטאת במזיד ענוש כרת ונסקל (הכי חני' בכרייתא המוכחה שם לעיל מינ') בשונג חייב חטאת פשיטא במזיד ענוש כרת ונסקל אינטיכא ל"י הא נמי פשיטא הא קמ"ל דכרוב דא"ר מלאכי מגילת סתרים ב' רבי חייא וכחוב בה איס' בן יהודה אומר אבות מלאכות מ' חשב אחת ואיט חייב אלא אחת איני והתנן אבות מלאכות מ' חשב אחת והיונן בה מניינא ל"ל וא"ר יוחנן לומר שאם עשאו כולם בהעלם אחד חייב עכא"ר אלא אימא איט חייב על אחת מהן (אחת יש בהן שאין חייב עלי' מיתה ולא פירש חיוו היא) והא קמ"ל הא (הולאה) מהנך דלא מספקן עכ"ל הגמ' ו"ל ג"כ דבאמת ה' כתוב במגילת סתרים ואיט חייב אלא אחת והטונה דאיס' בן יהודה הוא עלמו ג"כ קיבל כך מרבותיו דיש אחת שאין חייבין עלי' מיתה ולא ידעו חיוו וא"כ מעמה מספק איז לחייב מיתה על שום אחת מהן דשמו"ז הפעורה ורק על אחת מהן אפשר לחייב והיינו הולאה דהא מהנך דלא מספקן משא"כ השאר כליו דמספקן איז לחייב מיתה על שום אחת מהן ולכן שפיר אומר איס' דאין חייב אלא אחת והטונה דרק אחת יש שחייב עלי' מיתה אבל השאר פטור אטלס מספקא (וג"מ לענין קל"מ לפטור ממון דספק נפשות להקל הוא ודאי פטור משאת והגילו בערה ואין שטר ממון וכמ"ס האחרונים ו"ל וכוונתו) :

ואיר'ס' עדיין אין מדויקת קצת דהל"ל ואין חייב אלא על אחת ו"ל דקאי אעושה כל המלאכות במזיד דבכל חמא ה"ל התראת ספק ולאו שמה התראה ע' רש"י וזכרם (דף ע"ח ע"א) דה איז ואין כאן התראה רק על הולאה דהוא מהנך דלא מספקן וא"כ נמלא דאע"ג דעשה טלס מ"מ איט חייב רק מיתה אחת לא דמתחייב ל"ט מיתות רק דאיז לעשותם בפועל משאת דאטו בתי קטלי קטלית ל"י רק דאין מותחייב כלל רק מיתה אחת ויותר מזה אין מחייב כלל משום דאין כאן התראה וכנ"ל וא"כ מובן שפיר הלשון ואין חייב אלא אחת ודק"ל :

ועי' קידושין (דף כ"ד ע"ב) מ"ד בטלס עבד יולא בזה למרות ולריך גט שיחרור דברי ר"ש כ"ו ר"י ערפין אומר איט לריך ר"ע אומר לריך המכרישים לפני חכמים אומרים נראין דברי ר"ט בנן ועין שהטורה זיכה לו ודברי ר"ע בסאר איברים הולא וקנס חכמים הוא קנס הוא (הא) קדאי קא דרש' (ע"ש דר"ש שאר איברים מרבינא) אלא הולא ומדרם חכמים היא ו"ל ג"כ דבאמת שנה בכרייתא הולא וקנס חכמים היא והטונה לפח"ש חזים שם דהא הולא ומדרם חכמים הוא ו"ל פ"י משום הכי אומר דבשאר דברים לריך גט שיחרור ויה' ומה בקך

וזהו גם כוונתו כן שמשכר מניח ידו ענין עד שימור ללא העמוד היולא חזנו בשעה שנוכר ופאך על השומע אלא ישנה להבין עד שימור להולא כל העמודים לגמרי דאין זה סבאל ודמתמה הש"ס עד שימור ס"ד ט' [וע' פאזיס (דף ג' ע"ב) דר' הולא הוא דאמר שם רק דלשול ישנה חס לתלמידיו דך קרה] ורנב"י פירש יותר ואמר להדיא עמוד ראשון :

ועי' כרכות (דף ס"ב ע"א) מ"ד חיוו לטע זה הגמיה בלילה במקום שגמיה ביום איני והא"ר יהודה א"ר לעולם ינהיג אדם את עולמו שחרית וערבית כדי שלא יהא לריך להזרחק ט' לא תימא במקום אלא אימא כדרך שגמיה ביום וגרסה ג"כ דאין הטונה להניח הכרייתא רק הטונה דמקום דכרייתא טוונתו דך ואיטו שגמיה בלילה באותו דך ואיטו שגמיה ביום וכו' מילי חבת מקום דפירשו איטו ולופן והוא ביבמות (דף פ"ו ע"ב) דמיידי קרא ואכלתם אותו בכל מקום דכתיב במעשר האשן וקמפרש בכל מקום כל היבא דבני דלא בני חומה ולי אכל ל"י בטומאת הגוף לא לקי עכ"ל הגמ' וקשה דהא אי אכל ל"י בטומאת הגוף מה ענינו למקום ואיך יחפרש זה אלאמר בכל מקום וע"כ טוונת הגמ' דהא בכל מקום פירשו בכל דך ואיטו ולופן היינו שחולט לאוכל בכל אופן בין בטהרה ובין בטומאה וכמובן [והא דאמר בכרכות שם ר' אשי אומר אפי' תימא במקום לא נלכא אלא לקרן וזית ל"ל לפ"ו דה"ק אפי' תימא דהא במקום פירשו מקום ממש לא נלכא ט"ו] :

ועי' ש"ס שנה (דף ס"ז ע"א) מ' שנה עד שלא תרכי הבית נלכה שנהדרין וישנה לה בחיות לחאי הילכחא א"ר יוחנן בר אבדימי לומר שלא דט דיני קצוות דיני קצוות ס"ד אלא אימא שלא דט דיני נפשות כ"ו ו"ל ג"כ דלשול ר' יוחנן בר אבדימי אומר באמת דיני קצוות וקאי אדיני נפשות דיני נפשות נמי דיני קצוות נינהו וכסברה רש"י מכות (דף ה' ע"א) וזכרם (דף ע"א ע"א) דכל חיוב מיתה הוא קנס ומסיה אין אדם נכדי פפ"י עולמו משום דמודה בקנס פטור ע"ש וכוונת ר' יוחנן בר אבדימי לומר שלא דט אוחס דיני קצוות התלוים בלשכת אצות דהיינו דיני נפשות וכדכתי' בדין ועשית עפ"י הדבר אשר יצו לך מן המקום ההוא תלמד שהמקום גורם כמטואר בע"ז (דף ח' ע"ב) [והא דלא קאמר להדיא דיני נפשות י"ל דמילתא אנב אורחא קמ"ל דר"ג נמי דיני קצוות נינהו וכסברה רש"י הגל וכדמליתו כזה בכמה דוכתי וע"ש במכות וזכרם בזה שחולק בזה עם ר' יוחנן בר אבדימי וס"ל ו"ל דגם הש"ס הוא שחולק בזה עם ר' יוחנן בר אבדימי וס"ל דאין דין קנס ולכן הולך הש"ס להגיה להדיא דיני נפשות אבל ר' יוחנן בר אבדימי נופ' שפיר אומר דיני קצוות וכנ"ל] :

ועי' שנה (דף ל"ג ע"ב) מכה וז (אסכרה) נופי מה תחתית בבני מעיים וטומאת בפה כ"ו נענה ר"א ברבי יוס' ואמר מפני שאכלין בה דברים טמאים דברים טמאים ס"ד אלא שאכלין בה דברים שאינם ממוקדים (מעושרים) שהכל במיתה בידש' ו"ל ג"כ דראב"י אומר באמת דברים טמאים והי' טוונתו אשכל אלא דקרי לטבל דבר טמא וזה עפ"י דברי התנאומא ראה עה"כ ע"ד העשר ו"ל האוכל פירמיו טבלים כאלו אובל נבילות מה ע"ש לא חאכלו כל נבילי וכתי' בתרי' ע"ד חשאר עכ"ל ונבילה הרי הוא אב הטומאה ומטמא במגע וכמ"ס ומסיה מיקרי שפיר גם טבל דבר טמא והיה טוונת ראב"י דודאי נבין טוונתו אטבלים דברים טמאים ממש הרי אין שונן מיתה בידש' וכקשית הש"ס דברים טמאין ס"ד וכפירש' שם ע"ש ועל כרחך טוונתו אובל שוא במיתה בידש' יש ט' דמיון וענין טומאה מדקרי ל"י דברים טמאים וזה אינו רק טבל דהוא במיתה בידש' ואיחשק לנבילה דהוא אב הטומאה [והא דלא נקט בהדי' טבלים י"ל דמילתא אנב אורחא קמ"ל דיש בטבל ענין טומאה מה וכמו שהשיענו זה ההנחיה הגל וגם טוף ההיקש של הסמיכין דאיחשק טבל לנבילה דודאי הטונה לומר דיש בטבל גם ענין טומאה מה (אעפ"י שאיני טמא בפועל) כנבילה דאי הטונה לענין איסור לומר דאיסורו חמור כנבילה אדרבה הרי טבל חמור מנבילה כנבילה